

**Sveriges hembygdsförbunds
riksstämma 2023**

Stämmohandlingar

Dagordning
Valberedningens förslag
Styrelsens förslag
Motioner och styrelsens svar
Information om årets verksamhet

Förslag till dagordning på SHF:s riksstämma 2023

1. Stämmans öppnande
2. Val av stämmofunktionärer
  - Ordförande och vice ordförande
  - Föredragande sekreterare
  - Protokollförare
  - Två protokolljusterare
  - Två rösträknare
3. Upprop av närvarande ombud och styrelseledamöter, fastställande av röstlängd
4. Fråga om stämmans stadgeenliga utlysande
5. Fastställande av dagordning
6. Årsredovisning, föredragning och godkännande av:
  - Verksamhetsberättelse
  - Årsredovisning
  - Revisorernas berättelse
  - Fastställande av resultat- och balansräkning
7. Fråga om ansvarsfrihet för SHF:s styrelses ledamöter för den tid som revisionen omfattat
8. Fastställande av arvoden och andra ersättningar till förbundsstyrelsen
9. Val av
  - Förbundsordförande för nästa verksamhetsår
  - Fem styrelseledamöter för de två nästkommande verksamhetsåren.
  - En förtroendevald revisor med en ersättare, för innevarande räkenskapsår
  - En auktoriserad revisor med en ersättare, för innevarande räkenskapsår
  - Valberedning om högst fem ledamöter, varav en utses till sammankallande
10. Behandling av styrelsens förslag
11. Behandling av inkomna motioner och styrelsens yttrande över dessa
12. Information om årets verksamhet
13. Avslutning

Valberedningens förslag

Sveriges Hembygdsförbunds riksstämman 2022 valde följande valberedning att utarbeta förslag till riksstämman 2023; Gabriella Lönngren Vuollerim sammankallande, Gerhard Jansson Åmål, Ingegerd Christiansson Arlov, Ingela Oxelgren Åsbro och Margareta Johansson Indal.

Valberedningen har arbetat utifrån instruktioner som antogs på stämman 2020. Arbetet startades i oktober 2022 och det har hållits sex protokollförda möten per telefon och Zoom, vilket möjliggjort ett kontinuerligt samråd och uppföljning samt minimerat kostnaderna för valberedningens arbete. Länsförbunden uppmanades skriftligen i december 2022 att inkomma med nomineringar, vilket inkommit från flera förbund. Mycket uppskattat! Samtal har hållits med alla ledamöter i styrelsen, samt med generalsekreteraren kring hur styrelsearbetet fungerar och med möjlighet till återkoppling med idéer och förslag. Revisorerna har vidtalats och valberedningen har deltagit vid förbundets möten under året.

Styrelseledamöter i förbundsstyrelsen ska representera hela 'hembygdssverige'. Det är vår uppfattning att ett framtidsperspektiv och en känsla för hembygdsrörelsens bidrag i civilsamhället är av stor vikt. För den framtida utvecklingen är det väsentligt att styrelsen innefattar kompetens inom skilda områden, såsom 'strategitänk', samhällsutvecklingsfrågor, föreningsdemokrati och inte minst synliggörandet av hembygdsrörelsen. Vår strävan är att hitta en bra mix mellan olika kompetenser som kompletterar varandra. Önskemål är inval av personer som är utrikes födda, och/eller personer som representerar andra officiella språkområden i Sverige. Avgörande är personliga kvaliteter, samt förmåga att samarbeta till det bästa för Hembygdsförbundet och lyfta perspektivet till nationell nivå.

Vår uppfattning efter årets arbete är återigen att den nuvarande styrelsen fungerar mycket bra!

§ 8. Förslag till arvoden och kostnadsersättningar

Föreslås ändrade arvoden och ersättningar enligt nedan

Arvoden

- Förbundsordförande skall erhålla ett årligt arvode om två prisbasbelopp och de bägge vice ordförandena skall vardera erhålla ett halvt prisbasbelopp.
- Ledamot och övriga förtroendevalda som måste ta tjänstledigt med helt löneavdrag eller ta ut semester för att kunna delta i möten och dylikt, kan erhålla ett sammanträdesarvode med 1 500 kr per dag (tidigare 1 200 kr). Detta gäller även för annat av styrelsen beslutat uppdrag åt SHF.

Ersättningar

- Reseersättning i samband med förrättning för SHF skall utgå enligt billigaste och lämpligaste färd sätt
- Skattefri bilersättning utgår enligt Skatteverkets regler med 25 kr/mil
- Traktamente utgår vid förrättning för SHF enligt det statliga reglementet
- Ersättning för porto, telefon och dator utgår efter överenskommelse med SHF:s kansli i varje enskilt fall
- Ersättning för måltid vid endagsförrättning kan utgå med 120 kr (tidigare 100)

§ 9. Val

Förslag till förbundsstyrelse 2023–2024

Val av förbundsordförande

Anna-Karin Andersson, Nyhammar Omval ett år

Val av ledamöter

Eva Kempff, Laknäs Tällberg Omval två år 2023–2025

Johan Brinck, Ängelholm Nyval två år 2023–2025

Peter Backenfall, Herrljunga Nyval två år 2023–2025

Peter Olausson, Värmlands Nysäter Omval två år 2023–2025

Trine Amundsen, Östersund Omval två år 2023–2025

Valda 2022–2024

Anita Lundin, Stockholm

Conny Sandberg, Örebro

Erik Åström, Bromma

Iréne Oskarsson, Gränna

Owe Norberg, Delsbo

I styrelsen ingår en personalrepresentant.

Karin Malmsten, Åminne Värnamo och Sven Jensén, Broby har av sagt sig omval.

Förslag till revisorer på ett år

Auktoriserade revisorer genom KPMG, Stockholm

Förtroenderevisorer

Ordinarie: Karl Petersen, Stockholm Omval

Ersättare: Lars Lingsell, Karlstad Omval

Personuppgifter

Styrelseledamöter

Anna-Karin Andersson, f. 1959. Nyhammar. Egen företagare inom jord- och skogsbrukssektorn med stort intresse för kulturhistoria. Släkt- och bygdeforskare med utgivningen av två böcker som resultat. 2:e vice ordförande i Dalarnas Hembygdsförbund och dess representant i ett antal av länsstyrelsens referensgrupper angående natur- och kulturmiljöer. Styrelseledamot i Dalarnas museum och ordförande i Grangärde Hembygdsförening. Ordförande i Gränge-Säfsnäs församlings kyrkoråd, ledamot av stiftsfullmäktige och stiftsstyrelsen i Västerås stift, samt ledamot av kyrkomötet. Styrelseledamot i SHF sedan 2014 och dess ordförande sedan 2021.

Anita Lundin, f. 1947. Stockholm. Fil kand. Statskunskap, Magisterexamen i praktisk kunskap, plus pedagogik och arbetsmarknadskunskap, byggnadsteknisk utbildning. Chefsfunktioner operativt och strategiskt i 40 år inom privat, offentlig och ideell verksamhet. Ordförande i Brännkyrka Hembygdsförening under åren 2009 till 2023 och ordförande i Stockholms Läns Hembygdsförbund sedan 2017. Ett antal olika politiska och kyrkliga uppdrag under de senaste femton åren. Skrivit böcker, bl a inom distansarbete, ledarskap, folkbildning, samt en prisbelönt bok om Kökar Hembygdsförening på Åland, där rötterna på mors sida finns. Styrelseledamot i SHF sedan 2020.

Conny Sandberg, f. 1951. Örebro. Före detta bankchef och företagsansvarig. Ordförande i Örebro läns Hembygdsförbund 2003–2014 och numera styrelseledamot. Ledamot i länskommittén Sveriges

Nationaldag och Partsgemensamt forum 2017. Ledamot i styrelse och AU för Arkivcentrum Örebro län och ordförande för Lokalhistoriska Sällskapet Örebro län. 1:e vice ordförande i SHF och styrelseledamot sedan 2014.

Erik Åström, f 1951, Bromma. Museiman och arkeolog. Arbetat på Statens kulturråd med bl a museifrågor och frågor om bild och form från slutet av 90 talet fram till pension. Ingick i den grupp på kulturrådet som fick ansvar för att utveckla statens samarbete med regionerna i samband med att kultursamverkansmodellen introducerades i början av 2010 talet. Var verksam vid Stockholms läns museum från museets start 1983 i 14 år de sista fem som museichef. Arbetade tidigt som arkeolog på Stockholms stadsmuseum och även med museets föremåls- och fotosamlingar. Sitter i styrelsen för Svenska arkivförbundet i insynsrådet till Statens konstråd och i Bildmuseets rådgivande grupp. I SHF styrelse sen 2021.

Eva Kempff, f 1949. Tällberg, Dalarna. Konstvetare och kulturhistoriker. Doktorandtjänst med bland annat undervisning vid Konstvetenskapliga Institutionen, Stockholms universitet. Licentiatavhandling om träskulpturer i det medeltida Växjö stift. Har tjänstgjort på Historiska museet och Nationalmuseum samt vid auktionshuset – Beijers, Bruun Rasmussen och Bukowski - samt varit besiktningsman knuten till Svenska Handelskammaren. Har politiska förtroendeuppdrag inom Leksands kommun och Svenska Kyrkan. Engagerad inom hembygdsrörelsen sedan 1998. Varit viceordförande i Skånes Hembygdsförbunds styrelse. Är styrelseledamot i Dalarnas Fornminnes och Hembygdsförbund. Styrelseledamot i SHF sedan 2017

Irene Oskarsson, f. 1965. Gränna. Vuxit upp med ett engagemang för historia och hembygd på Råssmarks Norrgård i Linderås socken Tranås kommun. Sedan 1990-talet politisk engagerad (KD) i Svenska kyrkan och kommun. Kommunstyrelseordförande i Aneby 1998–2002. Riksdagsledamot 2006–2014. Ledamot i kyrkomötet sedan 2009. Har genom åren haft olika uppdrag i föreningslivet och är sedan 2015 ordförande för Jönköpingsläns Hembygdsförbund. Styrelseledamot sedan 2018 i SHF och andre 2:e vice ordförande sedan 2021 Valdes 2022 till en av två ordförande för riksorganisationen, Hela Sverige ska Leva.

Johan Brinck, f. 1952. Ängelholm. Bibliotekarie vid folkbibliotek i närmare 40 år i Askersund och Ängelholm som filial- och skolbibliotekarie, biblioteks- och kulturchef, systembibliotekarie. Lektör för Bibliotekstjänst sedan 40 år. Ordförande i Ängelholmsbygdens lokalhistoriska förening. Föredragshållare och skribent som också prövar digitala sätt att förmedla kulturarv. Styrelseledamot i Ängelholms hembygdsförenings och Skånes hembygdsförbund sedan 2018. Ordförande i Ängelholms filmstudio och vice ordf. i föreningen Kultursällskapet i Ängelholm.

Owe Norberg, f. 1953, Delsbo, Hudiksvalls kommun. Universitetsstudier inom musei- och arkivvetenskap i Uppsala, Umeå och Härnösand. Varit yrkesverksam på tre museer utmed norrlandskusten under 12 år, varit chef på Föreningsarkivet Västernorrland i 15 år och därefter chef för Ljusdalsbygdens museum till pensioneringen 2020. Ledamot av Gästrik-Hälsinge hembygdsförbunds styrelse sedan 2005, varav fem år som ordförande. Styrelseledamot i Folkörelsernas Arkivförbund och under sex år och redaktör för tidskriften Tema Arkiv i fem år. Medlem i juryn för Årets hembygdsbok sedan 2014. Styrelseledamot i SHF sedan 2018. Styrelseledamot i Länsmuseum Gävleborg sedan 2015, och dess ordförande sedan årsskiftet 2023.

Peter Backenfall, f 1961, Herrljunga. F d poliskommissarie och nu yrkesverksam som avdelningschef inom räddningstjänstverksamhet. Studier inom kriminologi och militärhistoria. Reservofficer. Ordförande i Herrljunga hembygdsförening som var årets hembygdsförening i Sverige 2018, ledamot i Västergötlands hembygdsförbunds styrelse. Intresserad av byggnadsvård samt svensk militär historia. Intendent vid Kullings kaptensboställes militärhistoriska samlingar. Medverkat i ett antal publikationer avseende polis- och militärhistoria.

Peter Olausson, f.1956. Värmlands Nysäter. Universitetslektor i historia vid Karlstads universitet. Ordförande i Värmlands Hembygdsförbund sedan 2023. Verksam i arbetsgrupper inom Sveriges Hembygdsförbund sedan 1980-talet (under 1990-talet i styrelsen), f n i det lokalhistoriska rådet. Medlem i Sveriges Författarförbund, Värmländska författarsällskapet och Värmländska akademien. Ordförande i Föreningen Vikingaleden. Lokalhistoria, släktforskning, arkivfrågor, skönlitteratur och landsbygdsutveckling hör till intresseområdena. Styrelseledamot i SHF sedan 2017.

Trine Amundsen, f.1959. Östersund. Uppvuxen i Halden, Norge där intresset för historia grundades på närmsta lekplatsen; Fredrikstens fästning och genom släktens alla berättelser. Utbildad kemist, processledare enligt LOTS-modellen, ledarskap, kvalitetsledning och arbetsmiljö. Drygt 30 års erfarenhet av chefsbefattningar med fokus på de gröna näringarna och landsbygdsutveckling; inom mejeribranschen i Västergötland och Jämtland, som Regionchef för LRF Jämtland, och senast VD på Torsta AB som har uppdraget att bedriva landsbygdsutveckling för Region Jämtland Härjedalen, samt anordna utbildningar inom jord, skog och djurskötsel på uppdrag av Jämtlands Gymnasieförbund. Gedigna erfarenheter av projektledning, företagsutveckling och regional utveckling på strategisk nivå. Ordförande i Heimbygda sedan 2018, där hon har drivit förnyelse i styrelsearbetet bland annat genom digitalisering samt projektet "Så blir vi yngre". Deltar i nationella arbetsgruppen Kulturturism. Styrelseledamot i SHF sedan 2021.

Förtroenderevisorer:

Karl Petersen, ordinarie, f. 1949. Stockholm. Född i Danmark, uppvuxen i Skåne, murarexamen, yrkesverksam i Skåne, Värmland och sedan 1979 i Norrbotten. Först tjugo år inom Riksbyggen och HSB, sedan Luleå kommun, som fullmäktigeordförande och därefter kommunstyrelsens ordförande 2003–2013. Tidigare ordförande bl a för Norrbottens museum, kommunförbundet Norrbotten, Föreningsarkivet Norrbotten och Norrbottens Hembygdsförbund, samt styrelseledamot i Luleå Tekniska universitet, Konsthall Tornedalens vänner och Dansinitiativet. Stora Byggpriset i Norrbotten 2007, Uleåborgs stads Hedersmedalj 2013, Hedersdoktor vid Luleå tekn. Universitet år 2013.

Lars Lingsell, ersättare, f.1948. Karlstad. Varit verksam som kanslichef på Värmlands Museum, administrativ chef och ekonomiansvarig. Varit förtroendevald revisor i Svenska Turistföreningen och är revisor i Frödingsällskapet. Kassör i Värmlands Museiförening, föreningen Värmlandslitteratur och Geijersällskapet. Styrelseledamot i Mariebergsskogen, Karlstad och Karlstads Bostads AB.

§ 10 Styrelsens förslag

1. Styrelsens förslag till strategi 2030

Den nuvarande verksamhetsinriktningen löpte ut 2022 och styrelsen för riksförbundet fick i uppdrag av riksstämman att arbeta fram ett förslag till en ny långsiktig verksamhetsstrategi. Det uttalade målet har varit att se över organisationens funktioner och arbetsformer för att bättre kunna möta nuets och framtidens utmaningar.

I det följande presenteras förslag till sex utvecklingsmål för stämman att besluta om. Styrelsens överväganden redovisas därefter i en bakgrundsbeskrivning av Sveriges hembygdsförbunds organisation och en nulägesanalys av styrkor, utmaningar och möjligheter.

Det är vår avsikt att dokumentet ska hållas levande och utgöra underlag när vi diskuterar utveckling av organisationen och vårt gemensamma arbete.

Utgångspunkter för det strategiska arbetet:

- Det ideella engagemangets värde
- Gemensamma mötesplatser med högt socialt värde.
- Värna, vårda och synliggöra materiellt och immateriellt kulturarv samt kulturmiljöer.

Styrelsen föreslår stämman att besluta:

Övergripande målsättningar 2023 till 2030

- ✓ År 2030 ska hembygdsrörelsen vara en självklar och relevant samhällsaktör på lokal, regional och nationell nivå, med medlemsnyttan i fokus.
- ✓ Vi ska vara en aktiv och synlig folkrörelse, med många medlemmar som är aktiva lokalt och därmed goda ambassadörer för hela hembygdsrörelsen.
- ✓ Som medlem ska man känna sig delaktig i organisationen lokalt, regionalt och nationellt. Upplevelsen av hembygdsrörelsens gemensamma värden och vi-känslan ska öka.
- ✓ Vi ska aktivt och gemensamt bidra till en hållbar samhällsutveckling genom att tillvarata och förmedla äldre kunskaper.

Det innebär att vi ska:

- Utveckla samverkan inom organisationen och uppnå en gemensam målbild i hembygdsrörelsen samt forma ett gemensamt varumärke genom intern och extern kommunikation. Därigenom gynnas vi-känslan inom rörelsen.
- Arbeta med medlemsvård och föreningsutveckling.
- Använda digitalisering för att attrahera nya målgrupper och öka tillgängligheten till våra samlingar.
- Stärka vårt inflytande i politiken och hos myndigheter genom att skapa en ökad kännedom om hembygdsrörelsen.
- Söka metoder för att öka finansieringen i både offentlig och i egen regi.
- Använda vår kunskap om det materiella och immateriella kulturarvet i samhällsdebatten.

Bakgrund till förslag om verksamhetsstrategi

Sveriges hembygdsförbunds organisation

Sveriges hembygdsförbund, SHF, är riksförbund för 26 regionala förbund som organiserar drygt 2 000 lokala hembygds- och kulturarvsföreningar med cirka 400 000 medlemmar.

Med Sveriges hembygdsförbund avses *hela* den organiserade folkrörelsens enskilda medlemmar, lokala föreningar och regionala förbund – se SHF:s stadgar § 5. För tydlighetens skull används här begreppet *riksförbund* för att särskilja SHF som juridisk person från regionala förbund och lokala föreningar – vilka alla är självständiga delar av Sveriges hembygdsförbund.

Idéburen rörelse

Sveriges hembygdsförbunds alla föreningar och förbund har en gemensam ideell grund som uttrycks i stadgarnas § 1-3. Organisationen

- är partipolitiskt och religiöst obunden.
- har en gemensam grundsyn som betonar rörelsens humanistiska och demokratiska synsätt och respekt för kulturarvets mångfald och förenande kraft.
- har ett övergripande ändamål som omfamnar hela organisationen.

2017 antogs därtill en vision för hela hembygdsrörelsen: "En levande hembygd - öppen för alla"

Medlemmarna

Det är de 400 000 enskilda medlemmarnas intresse som utgör grunden för folkrörelsen. Intresset för hembygden, dess historia, miljö och sociala liv är en enorm tillgång och en styrka för hela organisationen eftersom den är ett uttryck för människors bildningstörst och omsorg om lokalsamhället och kulturarvet.

Lokala föreningar

De lokala hembygds- och kulturarvsföreningar samlar och kanaliserar medlemmarnas engagemang. Föreningarna driver det lokala arbetet, erbjuder mötesplatser och har en viktig roll för ett levande föreningsliv av stor betydelse för demokratin i samhället. Det är föreningarna som bevarar, använder och utvecklar kulturarvet och slår vakt om landskapets värden. Det är också föreningarna som genom sina aktiviteter och besöksmål möter allmänheten. Med föreningar i varje kommun och i nästan varje socken täcker vår folkrörelse i hela landet.

Varje förening är suverän att bestämma över hur man bedriver verksamheten. Föreningarna utser ombud till de regionala förbundens årsstämmor.

Regionala förbund

Sveriges hembygdsförbunds 26 regionala förbund organiserar de lokala föreningarna inom sina län eller landskap. Alla medlemsföreningar och enskilda medlemmar är också medlemmar i Sveriges hembygdsförbund. Med stöd av stämmobeslut har förbunden inlemmat grundsynen i sina egna stadgar och antagit visionen.

De regionala förbunden är i likhet med de lokala föreningarna suveräna att bestämma över sin verksamhet. Gemensamt är dock att de förväntas företräda hembygdsrörelsen gentemot regionala parter som region, länsstyrelse och andra aktörer och att de utser ombud till Sveriges hembygdsförbunds riksstämma.

Riksförbundet

Riksförbundet har riksstämmans uppdrag att samla, stödja och företräda hembygdsrörelsen nationellt och internationellt. Uppdraget lades fast på riksstämman 2017. Riksförbundets nuvarande verksamhet följer en av riksstämman antagen verksamhetsinriktning som hittills har uppdaterats vart fjärde år

Uppdragets genomförande

För att få underlag till arbetet med att utforma förslag till strategi har riksförbundet genomfört medlemsenkäter, opinionsundersökning och omvärldsanalys. En diskussion inom styrelsen om riksförbundets arbete under senare år har kompletterat bilden.

Nulägesanalys av styrkor, utmaningar och möjligheter

Styrkor

- Ordet hembygd har en stark förankring, i synnerhet i Sveriges landsbygder och i äldre åldersgrupper.
- Ett bestående intresse hos allmänheten för kulturarv, lokal identitet och samhörighet.
- En partipolitiskt obunden folkrörelse med ett brett formulerat ändamål ger förutsättningar för att inkludera många olika målgrupper och människor i alla generationer.
- Uppskattad rörelse – allmänheten gillar oss och samhällsaktörer ser värdet av vårt arbete med kulturarv och vår betydelse för samhället.
- Vi har stora resurser av ideella krafter med erfarenheter från yrkesliv och med stor samlad kunskap om kulturarv som berör hembygdsrörelsen. Detta utgör en stor tillgång i arbetet mot en hållbar framtid.
- Föreningarna erbjuder genuina upplevelser av kulturarv i autentiska miljöer.
- Lokalt skapas viktiga mötesplatser med stor betydelse för kulturlivet
- Stort utbud av aktiviteter och besöksmål.
- Potential till affärsutveckling såväl lokalt som nationellt genom Hembygdsportalen.
- Rikt kulturarv som också kan digitaliseras och på så sätt göras tillgängligt för fler.

Utmaningar

- Den förändrade demografin med fler människor bosatta i städer, där föreningarna har en svagare närvaro. Även bland de som bor på landsbygden saknas många gånger en naturlig förankring till sin omgivning.
- Svårigheter i att nå vissa grupper i samhället, inte minst personer med utländsk bakgrund.
- Att öka medvetenheten om organisationens relevans och bidrag till en hållbar omställning av samhället i enlighet med de globala målen i Agenda 2030. De omfattar samtliga tre dimensioner av hållbar utveckling; den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.
- Rörelsen behöver inkludera både det materiella och immateriella kulturarvet i sitt arbete. Det materiella hamnar lätt i förgrunden då vård och underhåll av miljöer och föremål är resurskrävande. Kunskap och berättelser måste föras vidare.
- Mångårig negativ medlemsutveckling och svårigheter i rekryteringen av ideellt engagerade medlemmar.
- Bristande finansiering i många verksamheter och på alla nivåer påverkar vården av kulturarvet och möjligheter till utveckling.
- Utvecklad medlemsdialog inom organisationen leder till svag idéutveckling om hur rörelsen tacklar samtidens utmaningar
- Svag samverkan inom Sveriges hembygdsförbund såväl horisontellt som vertikalt leder till bristfälligt resursutnyttjande på alla nivåer.
- Problem att proaktivt utveckla verksamheten inom en rörelse med flera organisationsled.
- Svagt varumärke för organisationen som helhet påverkar möjligheter att nå framgång i påverkansarbete.

Möjligheter

1. Öppna fler vägar för medlemskap och engagemang

- Bredda anslutning till förbundet med fler verksamheter som delar ändamålet att tillvarata kulturarv och kulturmiljöns värde.
- Fånga upp de kulturarvsintresserade som finns i olika grupper på de sociala medierna.
- Skapa flera former för medlemskap. Detta kan innebära att riksförbundet får möjlighet att direkt ansluta föreningar som arbetar tematiskt över hela landet. Då skapas en möjlighet att erbjuda medlemskap för enskilda som vill stötta hela organisationen och inte endast en lokal förening.
- Tydliggör medlemserbjudandet – varför ska man vara medlem och vad får man för det?
- Öppna delar av Hembygdsportalen för andra verksamheter som kan bidra med lokalhistoriskt material i *Utforska platsen*.
- Undersök möjligheten till en ”kompetensbank” för att bättre tillvarata och sprida medlemmarnas kunskaper.
- Förhandla fram erbjudanden om medlemssystem för administration, kommunikation, statistik och ekonomi.
- Arbeta brett med Heimbygdametodiken (föreningsutveckling), gärna i samverkan med studieförbund.

2. Stärk demokrati och medlemsinflytande

- Erbjud utbildningar om föreningskunskap, inklusive i hur man skriver en motion.
- Lyfta fram valberedningens avgörande betydelse.
- Stärka motionsrätten till årsstämman. Enligt stadgarna har alla medlemmar rätt att motionera.
- Utveckla andra kanaler för medlemmars möjligheter att påverka verksamheten exempelvis genom förslag direkt till riksförbundets styrelse.
- Utveckla mötesformerna – både digitalt och fysiskt. Riksförbundet bör satsa på att utveckla digitala möten med medlemmar. Regionala förbund behöver dessutom utveckla de fysiska mötesformerna. Vi bör sträva efter att såväl fysiska som digitala möten ska vara interaktiva.

3. Utveckla samverkan inom organisationen

- Ta fram en handlingsplan för en process för den stödjande verksamheten som innefattar regionala förbund och riksförbund. Processen bör beskriva;
  - hur föreningarnas behov ser ut,
  - hur prioriteringar sker och resurser kan ökas.
  - hur arbetsuppgifterna och kostnaderna ska fördelas mellan riksförbund och regionala förbund.
  - hur stöd inom organisationen utformas för bästa resultat (förankring och efterfrågan).
  - hur erbjudanden presenteras, följs upp, utvärderas och när det gäller projekt vidareutvecklas eller avslutas.
- Främja ökat samarbete mellan lokala föreningar genom att regionala förbund prövar frågan om bildande av regionala kretsar.
- Inspirera regionala förbund att skapa nätverk av typen Hembygd Väst, Norr, Öst för att täcka hela landet.
- Utveckla höstmötet till ett ”Verksamhetsforum”, en mötesform där regionala förbund och riksförbund kan diskutera verksamhetsfrågor. Verksamhetsforum ingår i processen för stödjande verksamhet för föreningarna.

2. Styrelsens förslag till medlemsavgifter från 2025

Styrelsen förslår stämman att fastställa

1. de anslutna hembygdsföreningarnas avgifter till 13 kronor per medlem. Avgiften debiteras för föreningens antal medlemmar den 1 januari 2025.
2. att medlemsföreningar betalar lägst 500 kronor per år
3. att föreningar med fler än 1 000 medlemmar är befriade från avgift för överstigande antal
4. att medlemsavgiften för stödjande medlemsföreningar är 2 500 kronor per år.

3. Budget och ekonomisk plan 2023 - 2025

Styrelsen föreslår riksstämman att godkänna inriktning för budget 2023 och 2024

<u>Intäkter</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Medlemsavgifter	5 100 000	5 100 000	5 100 000
Verksamhetsstöd	3 000 000	3 460 000	3 460 000
Försäljning/medlemsservice	765 000	500 000	500 000
Insamling	15 000	30 000	30 000
Projektintäkter	2 680 000	-	-
Övriga intäkter	1 155 000	1 200 000	1 200 000
Summa intäkter	12 715 000	10 290 000	10 290 000
<u>Kostnader</u>			
Information/service och evenemang	-4 230 000	-3 000 000	-3 000 000
Administration	-1 807 000	-1 600 000	-1 600 000
Organisations och förvaltning	-430 000	-440 000	-440 000
Personalkostnader	-6 248 000	-5 000 000	-5 000 000
Summa kostnader	-12 715 000	-10 040 000	-10 040 000
Rörelseresultat	0	250 000	250 000
Avskrivningar investering Hembygdsportal*	-250 000	-100 000	-100 000
Resultat	-250 000	150 000	150 000

* Avskrivningar för investeringar i Hembygdsportalen belastar Investeringsfonden (se SHF:s årsredovisning 2022, Eget kapital).

§ 11. Motioner och svar

Uppföljning av tidigare stämmors motionsbeslut

1. Motion om kultursamverkansmodellen (riksstämman 2021)

Som redovisas i verksamhetsberättelsen har riksförbundet träffat regeringens utredare av kultursamverkansmodellen vid två tillfällen och då argumenterat för ökat regionalt stöd till de regionala hembygdsförbunden. Utredningen presenteras i september och SHF kommer att agera på de förslag som läggs av utredningen.

2. Motion om samverkan med samer (riksstämman 2021)

Riksförbundet möter samiska företrädare främst i arbetet med natur- och kulturlandskapet samt i ortnamnsrådet som organiseras av Lantmäteriet. I övrigt har inga initiativ till samverkan tagits under året. SHF:s generalsekreterare och kulturmiljöstrateg besöker Sametinget den 30 maj i Kiruna för diskussion om gemensamma frågor. Styrelsen uppfattar att riksförbundet därmed uppfyller stämmans beslut i de delar som berör riksförbundets arbete och uppmanar regionala förbund och lokala föreningar till insatser som utvecklar samverkan i det regionala och lokala arbetet inom Sveriges hembygdsförbund.

3. Motion om utveckling av Hembygdsportalen (riksstämman 2022)

Riksförbundet har uppfyllt motionen att utveckla sökfunktionaliteten i materialet samt gått ut med ett erbjudande om utökat lagringsutrymme. Systemet har i övrigt setts över i syfte att förenkla och tydliggöra organisering av det uppladdade materialet. Därmed har styrelsen uppfyllt riksstämmans beslut.

4. Motion om gemensamt medlemssystem (riksstämman 2022)

Riksförbundet har under hösten haft flera möten med en referensgrupp bestående av företrädare för regionala förbund och lokala föreningar och studerat fyra systemlösningar som finns på marknaden. Arbetet har av olika skäl inte kunnat slutföras utan fortsätter under hösten med målet att upphandla ett system att rekommendera såväl lokala föreningar som regionala förbund och riksförbund.

Motioner till riksstämman 2023

1. Motion angående alla svenskars kulturarv

Jönköpings läns hembygdsförbund

Målet med denna motion är att vårda och värna alla svenskars kulturarv. I Sverige är det så mycket som 25 % av medborgarna som har sitt kulturarv i ett annat land. De har alltså skapat ett nytt hem här i Sverige på en ny plats som i stor utsträckning skapats av dessa nya svenskar. Att tro att nya medborgare kommer in i en svensk kulturkontext är också trångsynt, naturligtvis skapar nya svenskar en hembygd i Sverige som tar intryck både av sin ursprungliga och sin nuvarande hembygd. Oberoende av hur vi flyttar under vår levnad, mellan Syrien och Sverige eller Norrland och Småland, tar vi med oss en del av vår gamla miljö och påverkar vår nya. Svensk kultur har i alla tider formats av intryck utifrån.

Begreppet hembygdsförening är förmodligen främmande för de flesta som inte växt upp i Sverige. Vi måste därför ta ett ansvar att informera grupper, i områden där ny svensk kultur har bildats, att intressera sig för kulturarvet och bildandet av hembygdsföreningar.

Det är dags att tona ner arvet efter nationalromantiken från förra sekelskiftet och komma in i nutiden. Det kan vara en ödesfråga för vår rörelses överlevnad!

Vi föreslår att:

- SHF aktualiserar förhållandet med seminarier och insatser som syftar till att fler mångkulturella hembygdsföreningar etableras.
- SHF verkar för bildandet av nya hembygdsföreningar genom att aktivt skapa kontakter med olika kulturföreningar.
- SHF aktivt stöttar de föreningar som har invandrartäta områden inom sin socken eller stadsdel.

STYRELSENS SVAR

Styrelsen instämmer i motionens mening om behovet att nå grupper i samhället som i dag inte inkluderas i hembygdsrörelsen. Det följer av vårt ändamål att vi vill sprida kunskap och känsla för hembygden och kulturarvet till hela samhället. Vår grundsyn och vision genomsyras också av idén om en folkrörelse öppen för alla människor oavsett bakgrund.

Riksförbundet har under åren tagit flera initiativ för att synliggöra den stora grupp svenskar som har utländsk bakgrund, senast med dokumentärfilmsserien *Det goda landet* som sändes på SVT 2019. Gensvaret från rörelsen har dock uteblivit och styrelsen konstaterar att de målsättningar som motionen ger uttryck för endast kan uppnås om hela organisationen engageras i arbetet. Det är en gemensam angelägenhet för hela rörelsen. Riksförbundet kan ibland utverka extra statsbidrag för olika satsningar men det huvudsakliga ansvaret för att skapa kontakter med föreningar och främja bildande av mångkulturella hembygdsföreningar faller på de regionala förbunden, eftersom det är dessa som ansluter föreningarna. Det är också regionala förbund och lokala föreningar som har kännedom om områden som saknar hembygdsföreningar. Initiativ från riksförbundet förutsätter därför att regionala förbund och deras föreningar har vilja och förmåga att bidra i arbetet lokalt och regionalt och att samverka inom Sveriges hembygdsförbund, som en gemensam organisation för hela rörelsen, utvecklas. Annars finns risken att riksförbundet lägger tid och resurser på behjärtansvärda initiativ som sedan inte fångas upp lokalt och regionalt.

Styrelsen ser det som centralt att fortsätta arbeta för föreningsutveckling och vill särskilt lyfta fram Heimbygdametoden som utvecklats i samarbete med Heimbygda, hembygdsförbundet för Jämtlands län. Vi vill också betona vikten av ökad samverkan inom Sveriges hembygdsförbund och att regionala förbund sluter upp kring målsättningarna i riksstämmans beslut om strategi för de kommande åren.

Styrelsen föreslår stämman

- att motionen ska anses besvarad

2. Motion angående en modernare och starkare hembygdsrörelse

Magnus Rydholm, ordförande Sandsjö Hembygdsförening

Ett förändrat ideellt engagemang, digitalisering, internationalisering och många andra stora samhällsomvälvande förändringar utmanar folkrörelserna i Sverige. Hembygdsförbundet är inget undantag. Tyvärr behöver medvetandet – om utmaningarna och behoven som följer med dessa – öka på alla nivåer. För det är först då vi kan attackera utmaningarna.

Runt om i landet blir det svårare att hitta ideella krafter till förtroendeuppdrag, där arbetsinsatsen inte i förväg kan uppskattas i timmar. Kostnaderna för att underhålla hembygdsgårdar och andra byggnader ökar. Medelåldern i organisationen är hög. Den digitala kunskapen är begränsad.

Sveriges Hembygdsförbund står inför en rad utmaningar om organisationen ska behålla sin roll och vara relevant i framtiden. Det finns lösningar på utmaningarna, med allting måste börja med att vi tror på vår förmåga och vår roll i framtiden. Dock vänds allt för ofta blickarna mot den centrala nivån när man letar lösningar. Men där har man inte personella resurser eller ekonomi för att stödja hembygdsföreningarna i nödvändiga anpassningar till samtidens utmaningar.

Livsnerven i Hembygdsförbundet är den lokala verksamheten. Det är där kraften finns och värdena skapas. Men de lokala föreningarna behöver stöd för att behålla sin kraft.

För att locka in yngre medlemmar behövs bland annat en långsiktig strategi, visionsarbete, regelbunden omvärldsbevakning och en starkare central organisation. De olika länsförbunden måste på ett tydligare sätt hitta vägar för att ena, samordna och tydliggöra förbundets arbete. Vi behöver bli lojalare mot det faktum att vi är ett förbund, som behöver gå takt – i alla fall ibland.

Hembygdsrörelsen skapar stora samhällsnyttor, men alltför få politiker och myndigheter ser eller förstår detta. Genom att på ett nytt sätt visa vilka vi är och vad vi bidrar med skapar vi förutsättningar för ny extern finansiering, som långsiktigt skapar förutsättningar för en starkare riksnivå.

Sveriges hembygdsförbund har säkert genom åren fattat beslut om olika mål och framtidsarbete. Dock är detta inget som genomsyrar förbundet, eller de föreningar som verkar närmast medlemmarna. Okunskapen är stor, därför behövs samling och förtydligande.

Vägen till en ljus framtid går genom att ta steg som leder dit. Någon måste dock peka ut riktningen så att vi går tillsammans och utnyttjar den kraft detta genererar.

Jag hemställer årsstämman att uppdra till förbundsstyrelsen att:

- Genomföra en organisationsutredning för att tydliggöra roller och ansvar i organisationen
- Öka medvetandet om förbundets utmaningar och de lösningar vi tror på och arbetar för
- Sätta ihop en arbetsgrupp, med en tydlig agenda, för att stärka den centrala nivåns ekonomiska förutsättningar med externa medel. Det vill säga sträva emot ett organisationsbidrag i storleksordningen 10-15 miljoner kronor, som utges för att förbundet genererar stor samhällsnytta inom vårt verksamhetsområde.

STYRELSENS SVAR

Styrelsen instämmer i motionens mening och vill också hänvisa till svaret på motion 1. Sveriges hembygdsförbund behöver utvecklas som en gemensam organisation för hela hembygdsrörelsen och inte uppfattas som synonymt med riksförbundet. Ett fokus på det gemensamma arbetet kommer att resultera i att roll- och ansvarsfördelning mellan lokal, regional och nationell nivå blir tydligare. Det kan också öka medvetenheten om utmaningar och möjliga lösningar.

Beträffande yrkandet att verka för ett ökat statsbidrag, konstaterar styrelsen att riksförbundet ständigt argumenterar för ökat stöd och inför verksamhetsåret 2022 lyckades utverka en höjning av organisationsbidraget från Naturvårdsverket med 50 procent, från 800 tkr till 1,2 mkr. Det totala statsbidraget för kärnverksamheten uppgår nu till ca 3,5 mkr. Det är långt ifrån den nivå som motionen för fram i sitt yrkande men hembygdsrörelsens förutsättningar skiljer sig också från riksorganisationer som t ex Riksidrottsförbundet, Jägarförbundet med flera genom att vi konkurrerar med många andra organisationer i fördelningen av statsbidrag till natur- och kulturområdet. I fördelningen av statsbidrag för 2023 har vi det i särklass största bidraget från Riksantikvarieämbetet och det näst största stödet från Naturvårdsverket. Ett bidrag i den storleksnivå som motionen anför skulle sannolikt förutsätta en ny anslagspost i regeringens budget som ger Sveriges hembygdsförbund en särställning. Det som talar emot det är att det finns ett flertal andra organisationer med liknande anspråk på ökade statsbidrag. Det bör också framhållas att hembygdsrörelsen har offentligt stöd från kommuner och regioner som enligt färsk statistik för verksamhetsåret 2022 uppgick till drygt 100 miljoner kronor.

Styrelsen uppskattar motionens högt ställa ambitioner och vill, i likhet med svaret på motion 1, hänvisa till styrelsens förslag till strategi. Ett ökat fokus på samverkan och det gemensamma arbetet inom Sveriges hembygdsförbund kan bygga förutsättningar för en starkare organisation och därmed även utveckla argumenten för ett ökat statsbidrag.

Styrelsen föreslår riksstämman

- att motionen ska anses besvarad

3. Motion om kyrkogårdarnas kulturmiljöer och kulturarv

Örebro läns hembygdsförbund

Många kyrkogårdsbesökare upplever att begravningsplatsernas utseende förändras i allt snabbare takt. Framför allt verkar förändringen bestå i att många gravstenar plockas bort på kyrkogårdarna., men också att hela kyrkogårdsmiljön förändras när träd och planteringar, blommande buskar, och avgränsande häckar tas bort i rationaliseringssyfte. Miljön riskerar att bli fattigare i sina upplevelse- såväl som biologiska värden.

Till synes beror detta på att Kammarkollegiets anvisningar, om hur begravningsavgiften ska användas är restriktiva och bara undantagsvis tillåter att medel från denna används till bevarande av kyrkogårdens kulturmiljö och kulturarv. Samtidigt är kraven i kulturmiljölagens 4:e kapitel tydliga med det ansvar som finns att bevara värdefulla kyrkogårdsmiljöer så att dess kulturhistoriska värde inte minskas eller förvanskas (11§). Det tycks alltså föreligga en konflikt mellan de båda regelverken. Med en krympande ekonomi och frysta anslag får det som följd att kulturmiljöintresset får stå tillbaka. Begravningslagens bokstav med myndighetsanvisningar gäller, vilket resulterar i en utarmning av kyrkogårdsmiljön och att mängder av gravstenar plockas bort och mals ner till makadam.

Med nuvarande ordning förvanskas möjligheten att studera samhällets syn på död och begravning under gångna århundraden. Kyrkogårdarnas öppna historiska arkiv och det botaniska, arkitektoniska, religiösa och etnologiska kulturarv som kyrkogården utgör blir då inte tillgängligt för alla.

Allteftersom reglerna för gravsättning förändrats, från att tidigare getts på evig tid till dagens begränsningar till en rätt på 25 år, förändras också årsringarna på kyrkogården. De gravar som tillkommit under 1950, -60 och 70-talet står nu på tur att forslas bort om ingen gravrättsinnehavare ger sig tillkänna och betalar en förlängning. Det blir ett gapande hål där flera decenniers möjlighet till lokalhistorisk forskning riskerar att försvinna. Kulturmiljölagens 4:e kapitel 11§ anger att begravningsplatsen skall vårdas och underhållas så att dess kulturhistoriska värde inte minskas eller förvanskas. I Svenska Kyrkans handbok delas gravvårdar upp i tre kategorier; Mycket värdefull, Värdefull och Övriga. De övriga utgörs av "icke kulturhistoriskt värde" som kan bortföras. Årtiondena i mitten på 1900-talet räknas i de sammanhangen som mindre värdefulla och klassas som "övriga". Dvs de tas bort en efter en...

I de kyrkogårdsinventeringar som görs rekommenderas att begravningsplatsen och de kulturhistoriskt värdefulla gravvårdarna fotograferas. Det finns enstaka undantag där samtliga gravar fotograferats. Men i de flesta inventeringar fotograferas bara de "Mycket värdefulla". Resterande saknar dokumentation.

Kanske kan vi inom hembygdsrörelsen inte påverka denna sorgliga utveckling. Men vi har definitivt en skyldighet att bidra till dokumentation av den kunskapsbank för forskning och lokalhistoria som kyrkogårdarna utgör innan det är för sent. Ingen heltäckande information finns varken hos länsstyrelsen, läns museerna eller församlingarna. Det ser väldigt olika ut i landet även om ett och annat lysande undantag finns.

Allmänheten är för sitt sökande hänvisade till ett antal databaser. De flesta är kommersiella och därför långt ifrån heltäckande. Undantaget är Släktforskarna. De har dels en databas som de säljer men som saknar bilder, dels en gravstensinventering med bilder som är påbörjad. Båda borde uppdateras och kompletteras för att bli riktigt bra.

De sökbara databaser som finns tillgängliga är följande:

1. Släktforskarnas gravstensinventering (grav.rotter.se)
2. Svenska gravar
3. Gravar.se
4. Finn graven
5. Hitta graven
6. Släktforskarnas databas "Begravda i Sverige" (samarbetsprojekt med Svenska Kyrkan)

Sistnämnda Sveriges släktforskarförbunds och Svenska kyrkans samarbetsprojekt i en databas som säljs "Begravda i Sverige", är den mest kompletta databasen. Den säljs som CD eller "sticka". Där finns gravuppgifter fram till 2012. Det planerades en nyutgåva 2021 men av okända skäl finns den ännu inte till försäljning. Tyvärr saknas där bilder, kopplingar till plats och övrig kringinformation.

Det mest optimala vore att använda vårt system i "Utforska platsen" Där skulle en plats' historia kunna kompletteras inte enbart med platsen, utan också bilder på personer med namn och historik dessutom med en bild på den eller de gravstenar som tillhör familjen som bebott platsen. Det kan vara ett önsketänkande men ack så värdefullt för att bevara ett kulturarv som snabbt håller på att bokstavligen malas sönder. Det skulle vara ett utvecklande sätt att utnyttja investeringen i hembygdsportalen som

inte nämnvärt skulle belasta riksförbundets budget. Tänk om varje hembygdsförening med kamera i hand gick ut på sina kyrkogårdar och började fotografera alla gravstenar.

Sveriges Hembygdsförbund har ett samarbetsavtal med Sveriges Släktforskarförbund. Vi ser nu en möjlighet att göra slag i saken och påbörja ett samarbetsprojekt.

Vårt yrkande är att Sveriges Hembygdsförbund kontaktar Sveriges Släktforskarförbund och utreder vilka möjligheter som finns att gemensamt och skyndsamt dokumentera kyrkogårdens kulturarv och miljöer så det kan bli tillgängligt och sökbart för både släktforskning och lokalhistorisk forskning samt att resultatet snarast redovisas för medlemmarna.

STYRELSENS SVAR

Frågor om bevarande av Sveriges gravvårdar väcker stort engagemang hos många föreningar och regionala förbund. Det visar de senast årens riksstämmor. Riksförbundet har svarat på detta genom att tillsammans med Svenska kyrkan och Sveriges släktforskarförbund utveckla en handledning som redovisar lagar och regelverk med tips och rekommendationer om hur man kan arbeta lokalt. Riksförbundet har arrangerat en konferens i ämnet och därtill lyft fram hembygdsrörelsens perspektiv i yttrande på olika remisser från Riksantikvarieämbetet.

Sveriges hembygdsförbund och Släktforskarförbundet har tecknat en avsiktsförklaring som formulerar gemensamma intressen och samarbetar löpande vilket resulterat i nämnda handledning och konferensen 2019 i Skara, men även i konferensen 25 mars 2023 i Linköping. En representant från Släktforskarförbundet ingår också i SHF:s lokalhistoriska råd. Samarbete och diskussion om kunskap om gravvårdarna pågår alltså men styrelsen ser gärna en fördjupning och utveckling av arbetet genom ett utökat uppdrag till Lokalhistoriska rådet att förmedla kunskap genom webinarier och andra informationsinsatser.

Det lokala engagemanget är grundläggande. Motionen uppmärksammar också detta när man pekar på möjligheterna för föreningar att dokumentera sina kyrkogårdar och att använda Hembygdsportalens funktioner för att göra kunskapen tillgänglig för allmänheten. Riksförbundet överväger att öppna delar av portalen för andra verksamheter som arbetar med lokalhistoria, främst Utforska platsen-funktionen. Det skulle kunna bidra till utveckling av kunskapen om kyrkogårdarna som en viktig del av det lokala kulturarvet.

Styrelsen föreslår riksstämman

- att motionen ska anses besvarad

4. Motion angående tillståndsgivning för evenemang på statliga vägar

Dalarnas fornminnes och hembygdsförbund

Från och med 1 januari 2023 har Trafikverket infört nya rutiner gällande regler om vad som krävs för att ett evenemang ska kunna genomföras i anslutning till statliga vägar. Förändringen innebär att samtliga vägmärken som är aktuella för ett arrangemang på statlig väg, t.ex. tillfällig omledning av trafik eller trafikvakter, ska hanteras av Trafikverket och att kostnader för att genomföra åtgärder på vägarna ska belastas av arrangören, t.ex. en lokal hembygdsförening. De förändrade rutinerna hos Trafikverket innebär stora kostnader för flertalet av våra medlemsföreningar, något som kan röra sig om tusentals kronor för att genomföra evenemang som tidigare genomförts på ideell basis utan höga kostnader.

Många av våra föreningar har evenemang som genomförs på eller i anslutning till statliga vägar. Det kan handla om ceremoniella processioner t.ex. fanborg i samband med nationaldagsfirande eller resning av majstänger. I flera oskiftade byar i Dalarna står majstängerna i byarnas centrum, ofta utgörande en direkt del av vägen, t.ex. i en flervägs korsning. Problemet rör inte evenemang som arrangeras på kommunal väg. Men de skärpta rutinerna gäller även om evenemanget bara korsar en statlig väg. Det finns idag ingen tydlig prisbild för vad eventuella åtgärder som nu arrangören måste betala kostar, men det handlar om tiotusentals kronor. Evenemang som nu kräver tillstånd från Trafikverket och Länsstyrelserna kan handla om så enkla saker som att bära majstången genom en by, 15 minuters promenad av folkdräktklädda orsbor, hemvändare och tillresta turister under ledning av spelmannslag, Traditionerna att nyttja bygator kan vara månghundraåriga, utgörande en viktig del av en bygemenskap och det är i förlängningen en omistlig del av Dalarnas, och säkerligen andra delar av Sveriges, kulturarv som nu hotas att upphöra på grund av höga kostnader och stelbent byråkrati.

Hembygdsföreningar måste beaktas som en tillgång vilka drivs utan vinstintresse för ett gott allmännyttigt syfte. Flera av våra berörda medlemsföreningar vittnar om att man i decennier utan minsta incident uppfyllt krav om säkerhet vid nyttjandet av statliga vägar genom trafikvakter och tillfälliga omledningar etc. De nya rutinerna, att sådant som tidigare utförts av ideella krafter nu måste utföras av Trafikverket och att kostnader för att genomföra åtgärder på vägarna ska belastas av arrangören, är orimliga.

När denna motion skrivs så har, på regeringens anmodan, Trafikverket i uppdrag att utreda hur arbetssätt och regelverk kan förändras för att underlätta och förenkla för föreningslivets verksamhet som bedrivs på statliga vägar. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2023. Utfallet är dock oklart och här behöver Sveriges hembygdsförbund anföra våra behov.

Dalarnas fornminnes- och hembygdsförbund yrkar att

- Sveriges hembygdsförbund tar en dialog med Regeringskansliet och Trafikverket för att undersöka möjligheten till ett mer smidigt sätt att hantera ansökningar för att arrangera evenemang på statliga vägar för ideella föreningar, hur tillstånd ska ges och framför allt bekostas.

Dalarnas fornminnes och hembygdsförbund

STYRELSENS SVAR

Styrelsen delar motionens beskrivning av problemet och konstaterar att Trafikverket sedan motionen lämnades också redovisat uppdraget till regeringen. Trafikverket har analyserat hur arbetssätt och regelverk kan förändras för att underlätta och förenkla för föreningslivets verksamhet som bedrivs på statliga vägar. I slutrapporten föreslås bl.a. att handläggningsavgiften för arrangemang som berör statliga vägar tas bort, att uppsättning av vägmärken ska bli kostnadsfritt för ideella föreningar samt att ge polismyndigheten i uppdrag att utreda möjligheten för fler än bara polisen att dirigera trafiken i samband med arrangemang. SHF kommer att bevaka frågan.

Styrelsen föreslår riksstämman

- att motionen ska anses besvarad.

5. Motion angående anpassning av hembygdswebben till mobila plattformar

Lars-Erik Nilsson, ordförande för Hossmo Sockens Hembygdsförening samt för Hembygdsrådet i Kalmar kommun representerande följande föreningar: Dörby-Kläckeberga hembygdsförening, Förlösa-Lindsdal hembygdsförening, Hossmo sockens hembygdsförening, Kalmar stads hembygdsförening, Karlslunda hembygdsförening, Ljungby hembygdsförening, Mortorps sockens hembygdsförening, Södermøre hembygdsförening, Åby hembygdsförening.

Förbundet har förtjänstfullt arbetat under rubriken "Så lockar vi fler besökare" och i det sammanhanget efterlyst våra synpunkter från lokala hembygdsföreningar. Vi undertecknade hembygdsföreningar som är verksamma i Kalmar kommun vill med denna motion enträget uppmana stämman att ge förbundskansliet i uppdrag att snarast genomföra ett utvecklingsarbete med en mobilapp ansluten till hembygd.se.

Förbundets verktyg för webbpublicering på hembygd.se börjar visa sin ålder. Det kan därmed uppfattas som svårarbetat, svårtillgängligt och svåröverskådligt för såväl slutanvändaren allmänheten som för oss som där ska publicera våra texter, bilder och filmer. Ett publiceringsverktyg som kan uppfattas vara 10-15 år gammalt är inte tillräckligt för dagens webbmiljö och användarkrav. Ett av verktygets största brister är en ofullständig anpassning till mobila gränssnitt. Överväldigande flertalet av alla dem som idag vill nå vår webbplats gör det från sina mobiltelefoner eller läsplattor, medan förbundets nuvarande webbgränssnitt fungerar bäst när användaren sitter vid en dator.

Just för att kunna locka fler besökare och bättre hålla kontakten med allmänheten i vårt verksamhetsområde behöver vi i det lokala arbetet en fullt nutidsanpassad mobilapp för det innehåll som varje förening redan publicerar på hembygd.se eller på sin webbplats på annan webbdomän. Användaren behöver i sin mobil inte endast en lättillgänglig och god överblick över sin egen hembygdsförenings nyheter och aktiviteter, utan även över vad valfria grannföreningar har för sig.

Vårt mål med föreliggande motion är att få till stånd en modernisering av webbverktyget och webbplattformen för att kunna locka fler besökare och fler medlemmar - helt i harmoni med förbundets ambition.

Vi uppmanar med stöd av ovanstående stämman att besluta:

- att förbundet aktivt bejakar en snar utveckling av en mobilapp för spridning av medlemsföreningarnas webbpublicerade innehåll.

STYRELSENS SVAR

Det stämmer att publiceringsverktyget i Hembygdsportalen inte ligger i framkant om man jämför med andra verktyg på marknaden för webbpublicering. Syftet med portalen har dock aldrig varit att vara ett fullfjädrat CMS-verktyg där man kan skapa en webbplats på det sätt som i till exempel Wordpress eller Joomla som används för många hemsidor. Syftet har varit att ge föreningarna ett enkelt verktyg som inte kräver några förkunskaper i en mall där man enkelt kan publicera sitt material. Riksförbundet har här tagit stor hänsyn till det faktum att portalen har många användare utan tidigare erfarenhet av webbpublicering. Hembygdsportalen är dessutom mer än en webbplattform, den är också ett verktyg för att hantera, organisera och tillgängliggöra ett kulturhistoriskt material med bilder, personer, texter och dokument som i sin tur kan kopplas till platser, sidor, nyheter, aktiviteter och gallerier – behov som vi identifierat som specifika för hembygdsrådens arbete med lokalhistoria inom ramen för en förening.

Det stämmer också att portalen inte är byggd i första hand för att användaren ska publicera och redigera sitt material på mobila plattformar som mobiler och paddor. Upplevelsen är här bättre med skärm, tangentbord och mus. Vi uppfattar samtidigt att portalen fungerar bra för besökare och kan tipsa om möjligheten att spara en sida som bokmärke. Den uppträder då som en ikon på mobilens hemskärm vid sidan av appar och ger en genväg till den sida i portalen som man vill använda som startsida – till exempel den egna föreningens startsida.

En riktig mobil-app ger självklart en mycket bättre upplevelse på mobila plattformar. Att riksförbundet ännu inte valt att utveckla en sådan app har flera orsaker. Ett viktigt skäl är att det har varit viktigt att prioritera annan utveckling i portalen och riksstämman har under flera år främst lyft fram behov av stöd för digital samlingsförvaltning. Senast riksstämman i Nyköping 2022 som gav förbundet i uppdrag att förbättra sökning och lagringsutrymme. Ett annat viktigt skäl handlar mer om det som motionen inleder sitt resonemang med, nämligen förbundets arbete för att stärka hembygdsrörelsens position mot besöksnäringen och satsningen *Kulturarvet som besöksmål*. Något mycket väsentligt i den satsningen är att göra hembygdsföreningarnas aktiviteter och besöksmål synliga i de kanaler där besökare söker och planerar upplevelser och resor. Potentiella besökare söker då upplevelser oavsett om det är en hembygdsförening eller någon annan som erbjuder besöksmålet eller aktiviteten. Detta talar mot värdet av en app som endast innehåller information om hembygdsföreningar.

Det är också svårt och kostnadskrävande att marknadsföra en app med tanke på det stora utbudet av appar för olika tjänster. Viktigare är att föreningarna får ut sina erbjudanden för besökare i andra kanaler så som visit-organisationers marknadsföring av regionen samt förbättrar sökbarheten i sitt material gentemot Google.

Styrelsen utesluter trots vad som ovan sagts, inte utveckling av en app i framtiden. Vi konstaterar dock att det är en fråga om prioriteringar som riksstämman inte bör göra i dagsläget då förbundet under flera år gjort stora investeringar i Hembygdsportalens utveckling. Vi känner inte igen kritiken mot portalens tekniska funktionalitet i arbetet med att ge portalens många användare support och utbildning. Det är inte heller givet att en app ger det resultat som motionen hoppas på.

Styrelsen föreslår riksstämman

- att avslå motionen

6. Motion gällande avgifter för Swish

Tyresö hembygdsförening, styrelsen för Stockholms läns hembygdsförbund

Hembygdsföreningar över hela landet bedriver olika typer av aktiviteter ibland med inslag av servering eller försäljning av hantverk, böcker mm oftast tillverkat på ideell basis.

I dagens samhälle har hanteringen av kontanter allt mer försvårats och ersätts med betalningar via Swish. Det finns mycket positivt med Swish och det är enkelt för både förening och betalare. För föreningen minskar hanteringen av kontanter som idag är svåra att växla in och många som deltar i våra aktiviteter har inte längre kontanter med sig. För föreningen innebär det en extra kostnad med Swish-användning dels får varje förening erlägga en årsavgift och dessutom en avgift för varje transaktion för närvarande, i de stora bankerna, ca 2 kr/transaktion. Avgifterna är samma för såväl kommersiella företag, ideella föreningar och organisationer. Vi anser att detta inte är rimligt. Det finns dock lokala banker som har en reducerad avgift.

Hembygdsrörelsen med över 2000 lokala föreningar är en viktig del av landets föreningsliv och tillsammans med alla andra föreningar, idrottsrörelsen mm, borde vi kunna förhandla oss till bättre villkor för Swish-hantering.

För kännedom kan nämnas att Svenska kyrkan har förhandlat med Swedbank och erhållit en lägre avgift, såväl årsavgift som transaktionsavgift.

Förslag till beslut

- Årsmötet beslutar att ge Sveriges Hembygdsförbund i uppdrag att utreda möjligheterna och förhandla med banker om lägre avgifter för Swish-användning såväl årsavgifter som transaktionsavgifter för föreningarna.

STYRELSENS SVAR

Styrelsen delar motionens beskrivning av frågan och uppfattar att det är en given uppgift för riksförbundet som nationell företrädare att verka för lägre avgifter för Swish för våra medlemsföreningar.

Styrelsen föreslår riksstämman

- att tillstyrka motionen.

7. Motion angående dataprogram för register, bokföring med mera

Bernt Johansson, medlem i Skepplanda hembygdsförening

Vårt samhälle blir alltmer digitaliserat. Det kan vara bra att även Hembygdsrörelsen försöker att hänga med i denna förvandling. Vi har i våra föreningar en hel del som skall registreras. Jag tänker då i första hand på den bokföring som vi gör. De flesta bör också ha ett register över sina medlemmar. Dessutom kan det vara så att föreningen har en del bilder och/eller föremål som det är bra att ha ett register över.

Det skulle vara förmånligt att Hembygdsförbundet kunde föreslå hur och med vilka program, en enskild förening kan göra denna registrering. På så sätt behöver varje enskild förening inte uppfinna hjulet på nytt.

Mitt förslag är:

- att Sveriges Hembygdsförbund arbetar för att ta fram en rekommendation till föreningarna om vilka programvaror som kan vara lämpliga. Dessa program bör också vara ekonomiskt försvarbara. Och samtidigt visar hur man kan arbeta med dessa program.

STYRELSENS SVAR

Styrelsen instämmer i behovet som motionen uttrycker. Riksstämman 2022 i Nyköping gav också styrelsen i uppdrag att undersöka förutsättningarna för ett gemensamt medlemssystem som tillgodoser behov av medlemsregister, kommunikation med medlemmar (e-postlistor) och fakturering av avgifter. Som redovisas i stämmomaterialet pågår det arbetet ännu, något färdigt förslag finns alltså inte. Motionen nämner också behov av register för bilder och föremål och även där får styrelsen hänvisa till tidigare beslut och utveckling gällande Hembygdsportalen.

Utöver ovan nämnda uppdrag ser inte styrelsen att förbundet kan axla rollen att utfärda rekommendationer för andra programvaror. Det kräver att förbundets personal själva ska besitta kunskap om en bred marknad av olika produkter. Eftersom behoven skiljer sig från förening till förening riskerar det att bli en mycket arbetskrävande uppgift.

Styrelsen föreslår riksstämman

- att avslå motionen

8. Motion angående Sveriges hembygdsförbunds kommunikation

Ångermanlands Hembygdsförbund, Medelpads Hembygdsförbund, Västerbottens Hembygdsförbund, Gästrik-Hälsinge Hembygdsförbund och Heimbygda, regionalt hembygdsförbund i Jämtland/Härjedalen.

Sveriges hembygdsförbund är ett nationellt förbund som ska representera hela landets hembygdsrörelse. Det bör vara självklart att ett nationellt förbund värderar hela landet lika mycket och att det genomsyrar kommunikationen. Tyvärr är inte fallet så i nuläget.

Bakgrund: om bilders makt och betydelse

I dagens samhälle matas vi med oändligt mycket information som vår hjärna skall försöka hantera. Bilder och illustrationer blir allt viktigare för att snabbt ta till sig och tolka ett budskap. Som en konsekvens av det blir det mycket viktigt vad bilder innehåller och hur de beskriver det man vill säga vilket kräver en stor medvetenhet från alla aktörer som använder bilder i sin kommunikation; företagare, myndigheter, organisationer och medborgare i stort.

Med bilder kan man också ge en skev bild av det som händer i samhället, omedvetet eller medvetet. Vi påverkas av andra och vi lever i ett samhälle med många oskrivna normer för hur saker och ting har varit och borde vara eller göras. De bilder vi får se, och inte se, spelar stor roll för hur dessa normer reproduceras och görs självklara. Det vi ser är det som "finns", det vi kan föreställa oss även om det är något vi inte känner till eller har erfarenhet av.

Hembygdsrörelsen är ett tydligt exempel på hur det är svårt att "tvätta" bort en bild av en organisation. Vid ett inslag om hur hembygdsgrändarna i landet drabbades av de höga elpriserna sommaren 2022 valde SVT att bilda inslaget med en gammal filmsnutt med folkdans och knätofsar som är förlegad och inte på något sätt representativ för dagens hembygdsrörelse.

Det är idag väl känt hur geografiska kartor ofta ritats utifrån ett maktcentrum för att framställa världen på det sätt som gynnar den rådande maktstrukturen (se tex Gall-Peters projection map för en mer rättvisande bild av den vedertagna västerländska kartbilden).

Det kan vara ett förstorat Europa i centrum av världskartan eller London i det engelska imperiet med resultat att områden längre bort blir förminskade i storlek och på så sätt marginaliserade. I Sverige ser vi ofta detta i form av en kartbild där Norra Sverige antingen förminskas, inte kommer med i sin helhet eller täcks med text. Det är också vanligt att kartan vinklas så att norra Sverige hamnar i bakgrunden medan fokus blir på södra Sverige. (se <https://helasverige.tumblr.com> för mer exempel).

Detta påverkar självklart uppfattningen av vilken del av Sverige som är värd att fokusera på, vilket är tydligt sammankopplat med den urbana normen och hur den präglar såväl politik som media, med följden av att norra Sverige konsekvent sätts på undantag.

Vi tycker därför att det är väldigt olyckligt att Sveriges hembygdsförbund hör till de som använder sig av denna typ av kartbild i ett flertal nummer av Bygd & Natur.

Sveriges Hembygdsförbund är en ideell organisation som verkar i hela Sverige med drygt 2000 medlemsföreningar spridda över hela landet. Alla medlemsföreningar skall kunna känna samma tillhörighet i och ha samma värde för organisationen oavsett vart i landet de finns. Därför är det extra viktigt att våra egna media agerar aktivt både i val av illustrationer så som kartor men också i val av bilder för att motverka givna normer och förutfattade meningar bland våra egna medlemmar och externa läsare.

Vi yrkar på att

- att kartillustrationer som används i Bygd och natur och övrigt kommunikationsmaterial från SHF skall vara faktabaserade och återspegla en korrekt bild av hela landet.
- att Bygd och natur gör ytterligare konkreta ansträngningar för att fånga upp vad som händer inom rörelsen i hela landet.

STYRELSENS SVAR

Styrelsen ser det som en självklarhet att SHF i sin kommunikation representerar hela hembygdssverige. Vi instämmer därför i budskapet och vill sträva efter att ta hänsyn till det som motionen yrkar på i den kommunikation som riksförbundet svarar för.

Riksstämman har dock inte beslutsrätt över innehåll i Bygd och natur som periodisk tidskrift med utgivningsbevis och ansvarig utgivare. Synpunkter gällande tidskriften bör därför riktas direkt till utgivare eller redaktör.

Vi uppmuntrar alla föreningar och förbund att synliggöra sin verksamhet så att förbundet har möjlighet att hitta goda exempel över hela landet samt att vända sig direkt till redaktionen med tips

Styrelsen föreslår riksstämman

- att motionen ska anses besvarad.

9. Motion angående plaketten för rik gärning i hembygdsvårdens tjänst

Stockholms läns hembygdsförbunds styrelse

Sveriges Hembygdsförbund kan belöna insatser i hembygdsvårdens tjänst genom Plaketten, som är rörelsen högsta utmärkelse. Länsförbundet uppfattar att statuterna för Plaketten är otydliga och omodern och därför bör omformuleras.

I rubriken för utmärkelsen anges: *Sveriges Hembygdsförbunds plakett för rik gärning i hembygdsvårdens tjänst kan tilldelas personer som utfört och/eller utför en insats av stor regional eller riksomfattande betydelse inom hembygdsvården.*

Därunder anges, inte full kongruens med rubriken: *Plaketten är avsedd för att belöna insatser som skett inom hembygdsrörelse, inom de regionala förbunden och/eller riksförbundet. Insatser på lokal nivå, dvs. inom en hembygdsförening kan vägas in vid bedömningen. För personer som gjort viktiga insatser utanför hembygdsrörelsen men i hembygdsrörelsens anda finns SHF:s utmärkelse Kulturhammaren.*

Länsförbundet anser att de lokala medlemsföreningarna är kärnan i vår rörelse och att betydande insatser på lokal nivå inte bara "kan vägas in" utan ska kunna ha en självständig och avgörande betydelse vid bedömningen. Även begreppen "kulturarv" och "kulturmiljöer" bör framhävas.

Stockholms läns hembygdsförbund föreslår att stämman beslutar

- att uppdra åt förbundsstyrelsen att se över statuterna och att statuterna ändras så att betydelsen av lokala insatser tillmäts en större roll och att insatser av betydelse för kulturarvet och kulturmiljöer på alla nivåer kan vägas in.

Vi föreslår exempelvis följande utformning av statuterna: *Plaketten, som är hembygdsrörelsens högsta utmärkelse, är avsedd att belöna framstående insatser inom hembygdsrörelsen samt för vårt kulturarv och våra kulturmiljöer. Insatserna kan ha skett lokalt, regionalt eller på riksnivå.*

I själva statuterna finns en upplysning om Kulturhammaren. Den bör tas bort i dessa statuter.

STYRELSENS SVAR

Statuterna för förbundets hederplakett sågs över så sent som 2017 på riksstämmans uppdrag. Stämman godkände förslag till förändringar 2018. Styrelsen delar trots det motionens invändningar mot statuterna och instämmer i synpunkten att plaketten ska belöna framstående insatser oavsett om det skett lokalt, regionalt eller nationellt. Styrelsen vill samtidigt framhålla att man ska ställa mycket höga krav på plaketten. Förbundet erbjuder andra utmärkelser av stort värde, i synnerhet hedersnål med lagerkrans som föreningar och förbund kan använda för att belöna framstående insatser. Styrelsen anser inte att det bör krävas vidare utredningar för att förändra statuterna, dessa kan ändras i motionens anda och därmed gälla inför riksstämman 2024.

Styrelsen föreslår riksstämman

- att styrelsen får mandat att ändra statuterna för hedersplaketten i motionens anda, så att särskilt framstående gärningar för hembygdsrörelsen kan belönas oavsett om det skett lokalt, regionalt eller nationellt.

10. Motion angående förbättrad postutdelning i hela landet

Tommy Edlund, Ordförande Helgums hembygdsförening

Postens förändrade rutiner med enbart varannandagsutdelning upplevs av de flesta som en mycket försämrad samhällsservice. Enligt källa PostNord, se bilaga posthistoria, vill PostNord numera stärka sitt förtroende på marknaden genom bland annat fler brevbärare.

På landsbygden är det tyvärr precis tvärtom. Här inför varannan dag brevutdelning med hänvisning till serviceställen såsom butiker och bensinstationer. Detta i samma andemening som PostNord vill minska klimatpåverkan. Alla har inte närheten till serviceställen och måste därmed använda motorfordon till ett "närmaste" serviceställe vilket med en enkel matematik för exempelvis en by med 800 hushåll utgör en radikal ökning av utsläpp i förhållande till en ordinarie rutt med en postbil. Alla har inte möjlighet att ta sig till "närmaste" serviceställe med fysiskt handikapp, social anpassning eller ålder vilket i sig strider mot statens grundläggande mål i Agenda 2030. Helgum hembygdsförening anser därmed att PostNord kränker minst 5 av 17 globala mål i Agenda 2030 på lokal nivå som till exempel:

Mål 1 – Alla ska ha samma möjligheter

Mål 3 – Alla ska må bra

Mål 10 – Alla behöver en jämnare fördelning

Mål 11 – Alla ska få bo tryggt och hållbart av makt och resurser

Mål 13 – Alla vill ha ett stabilt klimat

Sveriges Postlag som ger PostNord rätten att utöva sin verksamhet inom bolaget innebär att alla i landet skulle ha rätt till en grundläggande post- och kassaservice.

Sammanhållande vill Helgum hembygdsförening tillse att PostNord upprätthåller sitt uppdrag med lika behandling enligt lagen tilldelad och gör det enligt statens mål samt att även landsbygden får den rättvisa behandlingen av att PostNord nu ska möta och säkra kvaliteten genom att stärka upp med fler brevbärare och andra resurser (se bilaga posthistoria).

Vi yrkar därför på att postutdelningen återigen sker på alla helgfria vardagar.

Helgums hembygdsförening vill därför att:

- Sveriges hembygdsförbund genom sin position i samhället driver denna fråga mot berörda myndigheter.

STYRELSENS SVAR

Styrelsen konstaterar att postutdelningen genomgått stora förändringar under senare år och att digitala kanaler för kommunikation övertagit många uppgifter som tidigare hanterades av det som nu är PostNord. Styrelsen uppfattar dock inte att frågor om postutdelning på landsbygd följer av SHF:s ändamål att "vårda och synliggöra hembygdens kultur och miljö" och hänvisar till organisationen Hela Sverige ska leva som har i uppdrag att arbeta för ett land i balans, och där SHF är medlemsorganisation.

Styrelsen föreslår riksstämman

- att avslå motionen

§ 12 Information om årets verksamhet

Styrelsens årliga verksamhetsplaner tar utgångspunkt i riksstämmans beslut om verksamhetsinriktning. Eftersom inriktningsbeslutet för 2018 – 2022 förlängts i avvaktan på stämmans beslut om strategi har styrelsen inte tagit något nytt beslut om verksamhetsplan för 2023. Målsättningar och prioriteringar för år 2022 gäller alltså även för 2023 fram till riksstämman. Här redovisas i korthet planerad verksamhet utifrån riksförbundets uppdrag att *samla, stödja och företräda* föreningar och förbund nationellt.

Samla – konferenser och möten under hösten

- Dialog med regionala förbund enligt målsättningar i styrelsens strategi
- Två digitala möten med ordförande för regionala förbund
- Verksamhetsforum, fysiskt möte lunch till lunch 22-23 september
- Webbinarier för kunskaps- och erfarenhetsutbyte
- Inrättande av råd för föreningsdemokrati

Stödja – service, information och rådgivning

- Samarbete med Vuxenskolan för spridning av Heimbygdametoden för föreningsutveckling
- Stöd för skadeförebyggande åtgärder genom Hembygdsförsäkringen
- Utbildning och support för Hembygdsportalen
- Tidskriften Bygd och natur ges ut med dubbelnummer i oktober
- Månatlig utgivning av nyhetsbrev
- Webbinarier för kunskapsutveckling
- Löpande rådgivning och förmedling av juridisk rådgivning
- Distribution av studiehandledningar

Företräda – nationellt mot staten, politiken och andra organisationer

- Representation och samverkan med olika organisationer och nätverk
- Besvara remisser i frågor som rör kulturlandskap, kulturpolitik, civilsamhälle och annat av betydelse
- Dialog med centrala myndigheter
- Bevaka kommande betänkande om kultursamverkansmodellen och folkbildning och agera på de förslag som läggs fram
- Söka dialog med departement och riksdagens kulturutskott
- Ansökningar om statsbidrag för kommande verksamhetsår

Utveckla

- Översyn av stadgar
- Produktion av filmer och handledning om samlingsförvaltning
- Utveckling av Hembygdsportalen för koppling till K-samsök om projektstöd beviljas
- Utveckling av Bygd och natur till webbtidning
- Fortsatt upphandling av medlemssystem